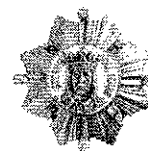

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Pr. 213/01.06.20
CPS, CEB

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3337 din 28.06.2020

La nr. 213 din 01.06.2020

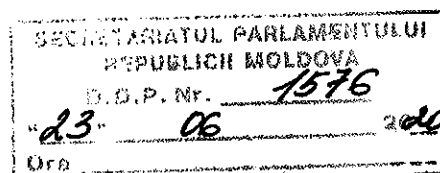
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Codul muncii - art.139, Legea nr.847/2002- art.15, Legea nr.270/2018 - art.18).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6571 din 18.06.2020

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Codul muncii - art.139, Legea nr.847/2002- art.15, Legea nr.270/2018 - art.18)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă se menționează că *„prezentul proiect vine în armonizarea legislației și introducerea mai multor măsuri sociale în susținerea angajaților din instituțiile care sunt supuse riscurilor sporite pentru sănătate în timpul combaterii pandemiilor sau epidemiilor”*.

La fel, se menționează în nota informativă că *„prezentul proiect are drept scop - îmbunătățirea și concretizarea cadrului normativ în vigoare referitor la retribuirea muncii prestate în condiții cu risc sporit pentru sănătate a funcționarilor implicați direct în combaterea unei epidemii pe perioada decretării stării de urgență în sănătate publică și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legale ale salariaților care activează în condiții cu risc sporit pentru sănătate”*.

Astfel, prin proiect se propune modificarea Codului muncii, Legii salarizării nr.847/2002, precum și a Legii salarizării în sectorul bugetar nr.270/2018.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public manifestat prin implementarea unor măsuri suplimentare de retribuire a muncii în condiții de risc sporit pentru sănătate cu implicare directă în combaterea unei epidemii pe perioada decretării stării de urgență în sănătate publică.

Totuși, considerăm că doar normele proiectului prenotat nu vor asigura pe deplin finalitatea propusă, or, este necesar examinarea amendării cadrului legal conexe (unele hotărâri de Guvern, spre exemplu Hotărârea de Guvern nr.152/2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, Hotărârea de Guvern nr.1335/2002 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, ș.a.) care să vină în susținerea aplicării uniforme a prevederilor din proiect.

La fel, proiectul urmează să fie examinat prin prisma cadrului legal în vigoare ce se aplică în retribuirea muncii prestate în condiții nefavorabile, pentru a se demonstra dacă prevederile propuse nu se încadrează, de fapt, în normele existente aplicabile retribuirii muncii prestate în condiții nefavorabile. Or, prevederile proiectului, de fapt, urmează să fie aplicabile doar pe perioada stării de urgență în sănătate publică.

În final, considerăm că autorul proiectului urmează să întreprindă acțiuni de fortificare a conlucrării cu autoritățile publice ale statului, cu experți în domeniu pentru a evalua ex-ante impactul proiectului și a propune soluția viabilă pentru implementarea conceptului în mod uniform.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*

- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Proiectul este însoțit de o notă informativă care statuează condițiile care au impus elaborarea proiectului, scopul și efectul acestuia.

Cu toate acestea, deși proiectul promovează interesul public, totuși, în nota informativă autorul nu face o evaluare ex-ante a impactului proiectului în societate, corelarea acestuia cu politicile statului în domeniu, necesitatea amendării altor acte juridice în vederea asigurării exercitării dreptului de beneficiere a sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate cu implicare directă în combaterea unei epidemii pe perioada decretării stării de urgență în sănătate publică.

În aceste condiții, ținând cont și de faptul că prevederile proiectului vor fi aplicabile doar pentru perioada decretării unei stări de urgență în sănătate publică, nota informativă urmează să fie completată cu informații în acest sens.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Autorul menționează în nota informativă că „o argumentare financiară exactă este imposibilă în condițiile în care nu putem ști când anume ar putea fi declarată stare de urgență din cauza situației epidemiologice, durata menținerii stării de urgență dar și numărul de persoane care vor fi implicate în combaterea epidemiei”.

La fel, se menționează în nota informativă că „pentru astfel de situații imprevizibile, pentru acoperirea financiară a cheltuielilor date pot fi folosiți banii din Fondul de intervenție al Guvernului”.

Totodată, nota nu face referință dacă promovarea proiectului este corelată cu politicile statului în domeniul bugetar-fiscal, deoarece urmare a implementării proiectului, vor fi necesare alocarea de mijloace financiare din buget.

Astfel, potrivit art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”. Curtea Constituțională în Hotărârea nr.6 din 13.03.2014 stabilește că „legiuitorul constituant a urmărit necesitatea obținerii acceptului obligatoriu al Guvernului în privința oricăror propuneri legislative sau amendamente care implică majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor sau împrumuturilor”.

Prin urmare, Parlamentul poate să supună procedurii de vot proiectul propus doar după avizarea corespunzătoare a acestuia de către Guvern și manifestarea acceptului expres de asumare a executării bugetului public național și a politicii bugetar-fiscale aprobate, deoarece realizarea bugetului constituie un act fundamental al politicii economice și sociale a Guvernului.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *"textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigo

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează indirect activitatea entităților publice care sunt responsabile de implementarea prevederilor.

Autoritățile responsabile urmează să întreprindă acțiunile ce se impun în vederea achitării sporurilor de compensare personalului implicat direct în combaterea epidemiilor pe parcursul stării de urgență în sănătate publică.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

În nota informativă se menționează că „prezentul proiect vine în armonizarea legislației și introducerea mai multor măsuri sociale în susținerea angajaților din instituțiile care sunt supuse riscurilor sporite pentru sănătate în timpul combaterii pandemiilor sau epidemiilor”.

La fel, se menționează în nota informativă că „prezentul proiect are drept scop - îmbunătățirea și concretizarea cadrului normativ în vigoare referitor la retribuirea muncii prestate în condiții cu risc sporit pentru sănătate a funcționarilor implicați direct în combaterea unei epidemii pe perioada decretării stării de urgență în sănătate publică și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legale ale salariaților care activează în condiții cu risc sporit pentru sănătate”.

Astfel, prin proiect se propune modificarea Codului muncii, Legii salarizării nr.847/2002, precum și a Legii salarizării în sectorul bugetar nr.270/2018.

Deși proiectul în redacția propusă nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție, totuși, considerăm că doar normele proiectului prenotat nu vor asigura pe deplin finalitatea propusă.

Or, este necesar examinarea amendării cadrului legal conex (spre exemplu, Hotărârea de Guvern nr.152/2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, Hotărârea de Guvern nr.1335/2002 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de luctări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, ș.a.) care să vină în susținerea aplicării uniforme a prevederilor din proiect.

La fel, proiectul urmează să fie examinat prin prisma cadrului legal în vigoare ce se aplică în retribuirea muncii prestate în condiții nefavorabile, pentru a se demonstra dacă prevederile propuse nu se încadrează, de fapt, în normele existente aplicabile retribuirii muncii prestate în condiții nefavorabile. Or, prevederile proiectului urmează să fie aplicabile doar pe perioada stării de urgență în sănătate publică.

În final, considerăm că autorul proiectului necesită să întreprindă acțiuni de fortificare a conlucrării cu autoritățile publice ale statului, cu experți în domeniu pentru a evalua ex-ante impactul proiectului și a propune soluția viabilă pentru implementarea conceptului în mod uniform.

18.06.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim CURMEI, Inspector principal

